

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש ועבד חייב1
- ב. פת פת למה לי שמע מיניה לחלק3
- ג. במסרהב בו חבירו עסקין דאמר לו בוא ושתה עמי יין ושמן ודבש דהיה לו לומר שבועה שלא אשתה עמך יין ושמן ודבש למה לי לחייב על כל אחת ואחת3
- ד. תן לי חמין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלום אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חמין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת ... אפי' פרוטה מכולם מצטרפת4
- ה. בכולל דברים המותרין עם דברים האסורין ... במפרש חצי שיעור4

דף כג.

א. אכל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש ועבד חייב

כבר התבאר במסכת נזיר דף ד. ובסנהדרין דף ע: שכל כהן הכשר לעבודה¹, אם שתה יין או שאר משקין המשכרים², אפילו מן החלב או מן הדבילה, אסור לו להכנס³ מן המזבח ולפנים, ואם נכנס והוא שתוי יין או שכור משאר משקים המשכרין, אע"פ שלא עבד עבודה הרי זה לוקה, הואיל והוא ראוי לעבודה, ונכנס בשעת העבודה מנוול כבה, הרי הוא מוזהר שלא יכנס. וי"א⁴ שאין בו מלקות אלא אסור מדרבנן⁵.

¹ רמב"ם ביאת המקדש פ"א ה"א ב והט"ו סה"מ ואלה המצוות ל"ת עג

² עיין בערוה"ש סעי' יט שאין שיעור בשתייה בשאר משקין אלא כל ששתה והשתכר מזה אסור ועיין לקמן גבי שיעור היין

³ כאן לא כתב להכנס לעבוד כיון שאזהרה איכא בעצם הכניסה וכדלקמן

⁴ השגת הראב"ד שם

⁵ וז"ל שם "זה לא מצאתיו אלא כשהוא קרב למזבח שכך שנו בתורת כהנים בבאכס אל אהל מועד אין לי אלא אוהל מועד מנין לעשות מזבח כאהל מועד ת"ל אתה ובניך אתך וגו' וכן יציאה כביאה מאתך מ"מ מזבח קאמר אבל לפנים מן המזבח מעלות דרבנן הם ואין בהן מלקות ולא מיתה" וכן דעת תוס' כריתות יג ע"ב ד"ה ונכנס ודעת הרמב"ם כביומא מד ע"ב דבין מזבח לאולם מעלות דאורייתא נינהו והדיחוי בגמ' דיחוי בעלמא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואם⁶ נכנס שתוי יין ועבד, לוקה⁷ ועבודתו פסולה, וחייב מיתה בידי שמים. שנאמר (ויקרא י פסוק ט) יִין וְשֵׁכָר אֶל תִּשְׁתֶּה אֹתָהּ וּבְנִיךָ אֶתָּךְ בְּבִאֲכֶם אֶל אֱהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. ודין הנכנס ככה מן המזבח ולפנים, ודין היוצא משם אחד הוא, כיצד כגון ששתה רביעית יין בין האולם ולמזבח ויצא לוקה, וכן אם עבד ביציאתו חייב מיתה⁸.

ואם היה שכור⁹ משאר משקין המשכרים¹⁰, אע"פ שאסור להכנס למקדש¹¹ מ"מ אינו חייב מיתה. ואם עבד אע"ג שלוקה¹² עבודתו¹³ כשרה¹⁴, שאין חייבין מיתה אלא על היין בשעת עבודה, ואין מחלל עבודה אלא שכור מן היין. וי"א¹⁵ שאין שכור משאר משקין אסור מן התורה אלא איסורו הוא מדברי חכמים.

הוא כדרך הש"ס (ערוה"ש הל' בית המקדש סי' יד סעי' כט) ועיין בכסף משנה ובנו"כ על הרמב"ם שהאריכו בביאור הסוגיות לדעת הרמב"ם והראב"ד ואכמ"ל

⁶ שם ה"א והט"ז

⁷ סנהדרין פ"ט ה"ב

⁸ סמ"ג ל"ת ש הביא מתורת כהנים "אין לי אלא בביאה מניין אף ביציאה תלמוד לומר אתה ובניך פי' אפילו אחד מהן יוצא, מניין לעשות המזבח כאהל מועד תלמוד לומר אתה ובניך פי' בדבר שאתה ובניך חלוקין משאר ישראל, רבי אומר נאמר כאן בבאכם אל אהל מועד ונאמר בקדוש ידים ורגלים בבואם אל אהל מועד מה להלן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד ועשה בו יציאה כביאה אף כאן כן"

⁹ רמב"ם שם ה"ב

¹⁰ ובשאר משקין אין שיעור לשתייתו אלא כל שנתבלבלה דעתו לוקה (מנחת חינוך מצוה קנב אות ז)

¹¹ ולרמב"ם הנ"ל אם נכנס הרי זה לוקה ולראב"ד אינו לוקה

¹² עיין בתרגום יונתן על התורה שם שפירש "חמר וכל מדעם מריו" וכן משמע מדברי האונקלוס שם "חמר ומריו" משמע שיש איסור דאורייתא בשאר משקים וכדעת הרמב"ם וכן משמע דעת האבן עזרא עה"ת שם שפי' "ושכר העשוי ממין חמה או דבש או תמרים" וכן דעת רבנו בחיי שם ועיין שו"ת הרשב"א ח"א סי' שסג שביאר דעת הרמב"ם שפסק בזה כר' יהודה ולא כר"א

¹³ עיין ערוה"ש שם סעי' יז שהקשה דבבכורות ס"פ מומין אלו איתא שלר' יהודה שאר משקין פוסלים העבודה וא"כ הרמב"ם ודאי לא פסק כר"י ועיי"ש שתירץ דפסקינן כר"י לענין אזהרה אבל לא לענין מיתה והביא ראיות מהש"ס

¹⁴ והנה במצוה זו ומצות פרוע ראש וקרוע בגדים, חוץ מה שעובר על הלאוין, עובר על עשה דמורא המקדש ג"כ, דכולם מצווים מחמת מורא המקדש ויש לחקור באותם שאין מחללין עבודה וגם אין בהם חיוב מיתה כגון שכור משאר המשכרים שעובר רק בלאו אפשר דאם אין שם כהן אחר וצריכין להקריב התמיד דהוי עשה דרבים אפשר דדחי לא תעשה, אף דאין עשה דוחה לא תעשה שבמקדש, מ"מ עשה דרבים אפשר דדחי אף במקדש, כמו דלא צריך בעידנא, עיין בראשונים ראש השנה (ל"ב ע"ב) גבי שופר (שבלי הלכט ר"ה סי' רצ"ד), ואין כאן מקומו. עכ"פ אם נאמר דדחי א"כ העשה דוחה ומותר לעבוד, אך לפי מה שכתבנו דאיכא ג"כ עשה דמורא המקדש, א"כ אין העשה דוחה לא תעשה ועשה אף בעשה דרבים (מנחת חינוך שם אות יא)

¹⁵ רמב"ן עה"ת שם וכן משמע מרש"י עה"ת שם שפירש יין ושכר "יין דרך שכרותו" ועיין בריתות יג ע"ב תוד"ה אמר רב הלכה כרבי אליעזר שהקשו "ואם תאמר והא אמר רב (כתובות דף י:) אכל תמרים אל יורה ויש לומר דהתם מדרבנן אבל מן התורה יין דוקא" וא"כ ליכא לדבריהם איסור תורה כלל ולכאורה תוס' לשיטתם שאין איסור אלא בעבודה ולא בכניסה וא"כ לא מצינו חילוק בין אזהרה למיתה אלא תמיד חייב שניהם ולהכי לא מסתבר לאסור במשקים אבל לרמב"ם שיש חילוק גם ביין א"כ דין משקין בעבודה ובכניסה כדין יין בכניסה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

דף כג:

ב. פת פת למה לי שמע מיניה לחלק

כבר התבאר לעיל דף כב: שהאומר¹⁶ שבועה שלא אוכל פת חטין ופת שעורין ופת כוסמין ואכלן, חייב על כל אחת ואחת, שלא אמר פת ופת ופת אלא לחלק ולחייב על כל אחת. אך אם אמר שלא אוכל פת חטין ושעורין וכוסמין אינו חייב אלא אחת כיון שאינם מחלקם בלשוננו¹⁷.

ג. במסרהב בו חבירו עסקינן דאמר לו בוא ושתה עמי יין ושמן ודבש דהיה לו לומר שבועה שלא אשתה עמך יין ושמן ודבש למה לי לחייב על כל אחת ואחת

עוד התבאר שם שטם היה חבירו מסרהב¹⁸ בו לאכול אצלו ואמר לו בוא ושתה עמי יין וחלב ודבש, ואמר שבועה שאיני שותה יין וחלב ודבש ושתה מהן חייב על כל אחת ואחת בפני עצמו¹⁹, שהיה לו לומר שבועה שאיני

¹⁶ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה ז

¹⁷ לח"מ נדרים פרק א הלכה ו וז"ל הא אמרינן בגמ' לקמן דהיכא דאמר שבועה שלא אוכל חטים וכוסמין ושעורין דאינו חייב אלא אחת ואפילו אמר שלא אוכל פת חטים וכן של שעורין וכן של כוסמים ולא אמרינן דחייב על כל אחת ואחת אלא משום שהזכיר ג' פעמים פת וכדכתב רבינו ז"ל בפ"ד מה' שבועות אבל היכא דאמר שלא אוכל משתייהן מה יתור לשון איכא כדי שנאמר שמחלקות לחטאות.

¹⁸ שם הלכה ח

¹⁹ יש להסתפק אם נאסר זה האיש בכל יין וחלב ודבש או דילמא שלא נאסר אלא באותם של חבירו שהיה מסרהב בו ודברי רבינו סתומים שהרי סתם וכתב ושתה מהם ואנחנו לא נדע אם תיבת מהם קאי על המשקין סתם או על אותם של חבירו ומסתברא ודאי שלא נאסר עליו אלא אותם של חבירו שלהם נתכוון וכ"כ התוס' שם ד"ה במסרהב בו חבירו ואינו אוסר עצמו אלא בשלו ע"כ. ובס' כ"י קדמון מצאתי כתוב וז"ל הרב בעל ההשלמה פסק שאם נשבע שלא אשתה יין ושמן ודבש והיו מונחין לפניו חייב על כל אחת ואחת והר"מ לא פסק זה ונ"ל שדעתו שאין זה כהלכה ספר הבתים עכ"ל. נראה שדעתו ז"ל לפסוק כרב פפא אלא דק"ק דהא מקשה עליה ודילמא וכו' ומסיק אימא שלא אשתה אלו ומינייהו משמע דמונחין לפניו לחוד לא סגי ואפשר דס"ל דרב אחא בריה דרב איקא אאוקמתא דרב פפא קאי ודו"ק. מעשה רקח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שותה כלום, או מה שאמרת, ומשחזר ופרט גלה דעתו²⁰ שחייב עצמו בשבועה על כל מין ומין בפני עצמו.

וכבר התבאר שלפיכך אין מצטרפין זה עם זה ואינו חייב עד שיאכל כשיעור ממין אחד, וכן בנשבע שלא לאכול ולא לשתות וכן שלא לאכול פת חטין ופת שעורין הואיל והן חלוקין לחטאות אין מצטרפין הרי הן כחלב ודם שאינן מצטרפין לבזית.

ד. תן לי חטין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלום אינו חייב אלא אחת שבועה שאין לך בידי חטין ושעורין וכוסמין חייב על כל אחת ואחת ... אפי' פרוטה מכולם מצטרפת

התובע את חבירו²¹ תן לי חטים ושעורים וכוסמין שיש לי בידך, ונשבע שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת.

נשבע לו שבועה שאין לך בידי חטים ושעורים וכוסמין חייב על כל אחת ואחת²². ואפילו אין לו אלא פרוטה אחת מכולן הרי אלו מצטרפין²³.

ה. בכולל דברים המותרין עם דברים האסורין ... במפרש חצי שיעור

²⁰ בכל הני פירכי דפריך תלמודא שיילינן ליה ועושין על פי פירושו דקי"ל סתם נדרים להחמיר ופירושו להקל ואם אמר איני זכור דנין בהם להחמיר אבל לא להלקות, ומיהו אם לשון בני אדם ידוע כלל גדול אמרו בנדרים הלך אחר לשון בני אדם וכן הדין בשבועות וזה דעת הרמב"ן ז"ל רדב"ז שם

²¹ רמב"ם הלכות שבועות פרק ז הלכה יג

²² אף על גב דקי"ל דכוסמין מין חטין והוה אמינא דלא ליחייב על כל אחד מהם קמ"ל דאע"ג דחד מינא הוא שני שמות נינהו וחייב על כל אחד ואחד. רדב"ז שם.

²³ ברמב"ם שם הלכה יא כתב אמר לו חבירו תן לי פקדון ותשומת יד גזל ואבדה שיש לי בידך, שבועה שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת, ואפילו היה לו פרוטה אחת מכולן הרי אלו מצטרפין וחייב. ובכס"מ ומשמע התם דהוא הדין לחטים ושעורים וכוסמין דאפילו אין לו אלא פרוטה אחת מכולן הרי אלו מצטרפי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר לעיל דף כא: כב: אמר שבועה²⁴ שלא אוכל נבילות וטריפות ואכל, אינו חייב משום שבועה²⁵, שהרי מושבע ועומד מהר סיני הוא²⁶.

ואם אמר: שבועה שלא אוכל כל שהוא²⁷ מנבילות וטריפות ואכל פחות מכזית, חייב על השבועה, שהרי אינו מושבע מהר סיני על חצי שיעור.

וכן אם אמר שבועה שאוכל פחות מכזית נבלה וטריפה, חייב על השבועה. וי"א²⁸ שאינו חייב על השבועה.

אם כלל דברים²⁹ האסורין עם דברים המותרין, מתוך שחלה שבועה על המותרים חלה גם על דברים האסורים³⁰. לפיכך שבועה שלא אוכל נבילה ושחוטת, או אפילו אמר סתם שבועה שלא אוכל שזהו כולל בין שחוטת בין נבילה, חלה השבועה גם על הנבילה במינו דחיילה על השחוטת.

וכן אם אומר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים, חלו שתי השבועות על התאנים, אף על גב דאם אמר שני פעמים שלא אוכל תאנים אינו חייב אלא אחת שאין השבועה חלה על שבועה, הכא מגו דחיילה שבועה שנייה על הענבים חיילה גם כן שנית על התאנים.

²⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד רלה ד

²⁵ ונ"מ לדידן בחולה שצריך לאכול דבר איסור שאינו צריך להתיר שבועתו. ודוקא נשבע כשהוא בריא, אבל נשבע כשהוא חולה שאז מותר לו לאכול, צריך להתיר שבועתו. מיהו י"ל דאף בכה"ג לא חיילה השבועה כיון דמותר לו לאכול משום פקוח נפש אם כן השבועה נמי לא חלה דנשבע ועומד מהר סיני על המצוה דפקוח נפש והוא נשבע לבטל מצוה זו. ונראה דיש להחמיר ולהתיר לו. (ש"ך שם ס"ק ה).

²⁶ דאף על גב דקי"ל חצי שיעור כבר מושבע עליו גם כן דאורייתא, כיון שאינו מפורש בתורה אלא מיתורי דרשי ליה שבועה חלה עליו, לפיכך חייב על שבועה זו. לבוש שם

²⁷ עיין בספר רב פנינים פ' נח שכתב דיש להסתפק אם שבועה חלה על ח"ש בבשר בחלב וכלאי הכרם דלא כתב בהו אכילה, דבבב"ח כתיב לא תבשל ובבב"כ כתיב פן תקדש, א"כ י"ל דבב"ש יש לאו מה"ת אלא דלא לקי דשיעורין הלל"מ דפחות מכזית לא לקי א"כ אין שבועה חלה עליו או דילמא הלל"מ עקריה לקרא ממשמעותא וליכא כ"א איסור לחוד עכ"ד, ע"ש. ועיין בספרו תיבת נומא פרשה תולדות שכתב בפשיטות דהנשבע על חצי שיעור מבב"ח אין שבועה חלה דבב"ש נמי יש לאו ע"ש. (פתחי תשובה שם ס"ק א).

²⁸ דעת הרשב"א בתשו' סי' תרי"ו דאין השבועה חלה על חצי שיעור דאורייתא, וכן כתבו התוס' בשבועות סוף דף כ"ג דכיון דחצי שיעור אסור מן התורה מושבע ועומד מהר סיני הוא ואינו חייב בשבועה. מיהו ברישא הנשבע שלא לאכול כל שהוא מנבילה וטריפה נראה גם מדברי התוס' שם דחייב על השבועה, ונראה דיש להתיר השבועה ולא יעבור. (ש"ך שם ס"ק ו).

²⁹ שו"ע ויו"ד שם ו

³⁰ נשבע שלא לשחוט פרה זו ולא בנה ביום זה ושחט לשתיים בו ביום אינו חייב על האחרון ולא הוי כולל, ת' תשב"ץ ח"א סי' ק', וצ"ע מאד: חי' רע"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

